

**„МІЙ ДІМ – В ДОЛОНЯХ СВІТЛОЇ ЖУРБИ...”
(описово-оцінна функція оксиморонних синтагм
у поетичному словнику)**

doi: 10.12958/2227-2631-2019-2-41-129-137

Світлана Завалій,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
української, іноземних мов та перекладу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
„Полтавський університет економіки і торгівлі”
<https://orcid.org/0000-0001-8914-6759>*

У статті розглянуто феномен оцінки для розвитку функційного напрямку, прагматичного аспекту дослідження мовної системи, що є важливою категорією у вітчизняному й зарубіжному мовознавстві.

Поетична мова як система з огляду на „естетичну зарядженість” максимально унаочнює свій потенціал – номінативний, виражальний, накопичувальний, демонструє динаміку й універсальність. Виокремлення оксиморонних сполучень на основі співвіднесеності значень, виражених ними, з предметами, властивостями та процесами об’єктивної дійсності – важливий аспект для з’ясування того, як відбиваються в аналізованій стилістичній фігурі, що є результатом творчості конкретного автора, особливості художнього мислення, своєрідність світосприймання й осмислення навколишньої реальності майстрами слова.

Мовний матеріал художньої літератури, складниками якого є авторські оксиморонні синтагми, репрезентує особливості національного менталітету, культурно-історичного досвіду, особистих інтенцій митців та є цінним джерелом лінгвістичних досліджень.

У поетичних творах ключові лексеми – наскрізні, домінуючі слова в складі опозицій, вербалізовані в оксиморонних синтагмах, відзначені семантичною вагомістю, поліфункційністю, полісемантичністю, образністю, частотністю, розгалуженою системою зв’язків зі спорідненими лексемами. У результаті синтезу значень лексичних одиниць – складників оксиморонної синтагми – спостережено смислове ускладнення й оновлення їхньої семантики.

У досліджуваних поетичних текстах зафіксовано такі оксиморонні синтагми з оцінним компонентом: оксиморони, що є засобом характеристики людини; оксиморони, що є засобом оцінки предметів, властивостей і процесів об’єктивної дійсності. Найпродуктивнішими є оксиморонні синтагми з антропоцентричним складником.

Ключові слова: амбівалентність, категорія оцінності, мовний контраст, лексичні опозиції, оксиморонна синтагма, описово-оцінна функція, поетичний словник.

The phenomenon of evaluation for the development of the functional direction, the pragmatic aspect of the study of the language system is an important category in domestic and foreign linguistics.

The purpose of the article is to analyze oxymoron syntagms with descriptive-evaluative function in poetic texts, to investigate the unexpected associative connections of lexical opposition as a manifestation of linguistic contrasts.

The research material is the oxymorons, recorded in the poetic texts of the second half of the twentieth – the first half of the XXI century. The poetic language as a system in terms of „aesthetic charge” maximizes its potential – nominative, expressive, accumulative, demonstrating dynamics and versatility.

In the investigated poetic texts, these oxymoron syntagms with the estimated component were recorded: oxymoron, which is a means of human characteristics; oxymoron, which is a means of evaluating objects, properties and processes of objective reality. The most productive are oxymoron syntagms with anthropocentric component.

Key words: ambivalence, category of appraisal, linguistic contrast, lexical opposition, oxymoron syntagma, descriptive-evaluative function, poetic dictionary.

Вступ. Феномен оцінки для розвитку функційного напрямку, прагматичного аспекту дослідження мовної системи є важливою категорією у вітчизняному й зарубіжному мовознавстві. Т. Космеда стверджує, що специфіка аксіологічних текстів зумовлена не стільки змістом окремого оцінного слова, скільки наповненням цілого з урахуванням відношень між елементами (Космеда, 2001, с. 78).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мовна оцінка як універсальна категорія є предметом наукових розвідок Н. Бобух (Бобух, 2009); Ф. Бацевича (Бацевич, 2010), Н. Іщенко (Іщенко, 2010), С. Єрмоленко (Єрмоленко, 2007), М. Михальченко (Михальченко, 2008), В. Нагель (Нагель, 2007), В. Кононенко (Кононенко, 2008), Т. Космеда (Космеда, 2001).

Мета статті – проаналізувати оксиморонні синтагми з описово-оцінною функцією в поетичних текстах, дослідити несподівані асоціативні зв'язки лексичних опозицій як вияв мовних контрастів. Матеріалом дослідження є оксиморони, зафіксовані в поетичних текстах другої половини ХХ – першої половини ХХІ століття.

Методи дослідження. У статті використано описовий метод, за допомогою якого виявлено феномен оцінки в поетичних текстах, досліджено несподівані асоціативні зв'язки лексичних опозицій в оксиморонних синтагмах.

Виклад основного змісту. Поетична мова як система з огляду на „естетичну зарядженість” максимально унаочнює свій потенціал – номінативний, виражальний, накопичувальний, демонструє динаміку та універсальність. Виділення оксиморонних сполучень на основі

співвіднесеності значень, виражених ними, з предметами, властивостями й процесами об'єктивної дійсності, зазначає Н. Бобух, важливе для з'ясування того, як відбиваються в аналізованій стилістичній фігурі, що є результатом творчості конкретного автора, особливості художнього мислення, своєрідність світосприймання й осмислення навколишньої реальності майстрами слова (Бобух, 2009, с. 346).

У процесі дослідження виявлено, що авторські оксиморонні синтагми в поетичних текстах виконують насамперед емотивну й оцінну функції. Людина постійно вживає висловлювання зі знаком плюс чи мінус. Але всі оцінні судження неможливо обмежити опозицією „добре / погано”. Багатовимірність, амбівалентність і складність об'єктивної дійсності, ступінь пізнання й засвоєння її людиною – ці чинники, відображаючись у мовленнєвій діяльності людини, закріплені в багатообразній градуйованій системі оцінних зображально-виражальних засобів, до яких належать оксиморонні синтагми.

Оцінність – це співвіднесеність мовної одиниці з позитивною, негативною чи нейтральною характеристикою предмета, ситуації, людини; особлива властивість, утворена завдяки специфічній взаємодії суб'єктивного й об'єктивного в мові. Будь-яке висловлювання містить об'єктивну інформацію про факт (раціональний аспект висловлювання) та оцінку цього факту, орієнтовану на учасників комунікації, яка здійснюється на фоні суспільно визнаних цінностей (емоційно-оцінний аспект висловлювання). В. Кононенко, розглядаючи мовну оцінку в етнокультурному вимірі, зазначає, що в „ідеалізованій моделі, за якою визначають позитив чи негатив, віддзеркалені уявлення певного соціуму про добро і зло, що ґрунтуються на властивих йому національних, соціальних, культурних, релігійних та інших стандартах оцінювання” (Кононенко, 2008, с. 82).

Учені стверджують, що найістотнішими для смислу цілого тексту є повторювані в ньому значення, які становлять його тематичну основу. Ці значення можуть бути виражені повторами слів, сем або тем. Тематичним ядром тексту є набір повторюваних у ньому сем – основних елементів змісту, наявність спільних компонентів у семному складі денотативних значень або в конотаціях різних слів, тобто семантичних повторів, що виявлені за лексичними зв'язками мовних одиниць у тексті.

У досліджуваних поетичних текстах зафіксовано такі оксиморонні синтагми з оцінним компонентом:

- 1) оксиморони, що є засобом характеристики людини;
- 2) оксиморони, що є засобом оцінки предметів, властивостей і процесів об'єктивної дійсності.

Найпродуктивнішими є оксиморонні синтагми з антропоцентричним компонентом, які характеризують:

- а) поведінку, характер, вчинки: *нерозкаяне каяття* (С. Йовенко); *винний без провини* (Б. Олійник); *дика, впокорена; хоробрый, як боягуз* (І. Драч); *у щедрості убогий* (М. Вінграновський): *Йдеш і горда така,*

і негорда... / І не знати – чи любиш кого? / І гримлять, і ридують акорди / незбагненого серця мого (Коломієць, 1978, с. 109); *Вона і грішна, і свята, / вона і всує, і не всує, / її цілую ув уста, / й вона мене в уста цілує* (Гуцало, 1987, с. 157); *Не марив я ні родовитим гербом / Монарха, який з неживими вустами / На троні себе почував рабом, – / Та я царював над світами* (Руденко, 2004, с. 460);

б) фізичні властивості, дії, стан людини: *дужий і немічний* (В. Коротич), *помирати живцем, усміхатися біді* (В. Стус) *безсилою силою* (М. Вінграновський): *Так заховати, спеленати / ізранену і стотривоожну / самотнюдушу. Так – прожити. / Так – усміхатися біді* (Стус, 2009, с. 277); *Бо хто життя сучасністю згубив, / Тому чужа майбутнього упевність. / Безсилий силою, я знав свою даремність. / І зненависть... Я зненависть любив!* (Вінграновський, 2004, с. 50); *А він, сліпим довірившись вітрам, / з Нью-Йорка й Праги озираєсь, як ворог, / на ті скарби й безслізно плакав... Так / безслізно в пуці світу плакав Каїн, / так плакав зграї вовчої вожак, / що в сутичці запеклій втратив зграю* (Базилевський, 2004, с. 454); *Й любов тече, і грішне серце, / Біда й з-під каменя вода. / Ще ж так тече, немов сміється, / Ще ж так сміється – аж риди* (Світлична, 1980, с. 16);

в) дії людини, пов'язані з процесом мовлення: *говорити мовчанням* (Л. Костенко), *говорячи, не мовчи* (В. Симоненко), *кричати мовчки, німий рев* (В. Стус), *мовчки скрикне* (М. Бажан), *говорю мовчки* (В. Симоненко), *кричало безголосо* (Г. Світлична), *безмовно кричать* (Б. Олійник), *мовчанням кричи* (В. Симоненко), *голосно мовчати* (Г. Чубач), *кличу безслівно* (В. Коротич), *волаю мовчком* (В. Забаштанський), *криком мовчать* (Б. Олійник).

Зазначені оксиморонні синтагми передають внутрішній стан ліричного героя, який переживає суперечливі почуття, а також психологію страждання. Пор. у контексті: *Не жартуй наді мною, будь ласка, / І, говорячи, не мовчи. / Урочисті бабусі гойдають внучат... / Їх діди під Полтавою / криком мовчать* (Олійник, 2009, с. 198); *Я кличу тебе безслівно. / Ти чуєш, як я кричу? / Благаю тебе безслізно. / Чому не чуєш плачу* (Коротич, 1979, с. 38); *Чому ліси чекають мене знову, / на щит піднявши сонце і зорю. / Я їх люблю. Я знаю їхню мову. / Я з ними теж мовчанням говорю* (Костенко, 1989, с. 123); *Нащо правді словесна маска? / Ти мовчанням мені кричи* (Симоненко, 2008, с. 116);

г) психічний стан, почуття: *вдоволення гірке* (В. Стус), *веселі самогубці* (В. Базилевський), *від щастя нещасний* (Д. Павличко); *відчай радості* (М. Вінграновський); *водночас весела й сумна* (Г. Чубач): *Людське вдоволення гірке, / Людські надії листопадні, / Людські серця стражданням палені, / А щастя – пекло то пекельне* (Стус, 2009, с. 148); *В розгартіяші смут художник, як на скупці, / за безцінь всіх бере й хова в таємній схов. / Там пройди, упирі й веселі самогубці, / патріції й раби під майвом корогов* (Базилевський, 2004, с. 363); *Як дзвінко жайворонять небеса! / Душа від смутку – радістю скреса / І повниться*

жагою, / Любов'ю, що не знає супокою (Коваль, 1991, с. 260); *І відчай радості з грудей його хрипів! / Прокляття всесвіту несло, як перемога! / Кидалось небо вічністю під нього, / Пробитий простір вслід йому кипів* (Вінграновський, 2004, с. 48);

д) інтелектуальні властивості: *нерозумний ум* (С. Йовенко); *дурні, бо розумні, мудрий блазень, мудрі просторіки* (І. Драч); *дурна мудрість, мудре марнослів'я* (Мойсієнко, 2006, с. 89); *Коли я з гальорки на Вас дивився, / На мудрого блазня з „Короля Ліра”* (Драч, 2007, с. 158); *А геніальні поети – такі бездарні!* (Костенко, 1989, с. 175);

е) ставлення до світу та його проявів: *страшно мертвому жити* (В. Симоненко); *сумно й радісно згадать* (Г. Коваль); *мені легко й важко водночас* (Л. Талалай). Пор. у контексті: *І він [Р. Кент] уперто йшов / На трудний пошук тайни, / І сивиною цвів на крижаних вітрах: / Шукать! Знаходити в звичайнім незвичайне, / Побачить райдугу і квіти у снігах* (Коваль, 1991, с. 151); *А поет незворушно / і велично мовчав / А поет посміхався / Іронічно-скорботно. / Вже й підлота / Його голубого плеча / Доторкнулася / Чорнорото* (Осадчук, 1987, с. 225); *Не втомляється спати і жерти, / На милицях за часом біжить. / Її-право, не страшно вмерти, / а страшно мертвому жити* (Симоненко, 2008, с. 232).

Мовний матеріал художньої літератури, складниками якого є авторські оксиморонні синтагми, репрезентує особливості національного менталітету, культурно-історичного досвіду, особистих інтенцій митців і є цінним джерелом лінгвістичних досліджень. У поетичних творах ключові лексеми – наскрізні, домінатні слова в складі опозицій, які вербалізовані в оксиморонних синтагмах, відзначені семантичною вагомістю, поліфункційністю, полісемантичністю, образністю, частотністю, розгалуженою системою зв'язків із спорідненими лексемами. У результаті синтезу значень лексичних одиниць – складників оксиморонної синтагми – спостережено смислове ускладнення й оновлення їхньої семантики.

Оксиморонні синтагми другого різновиду номінують предмети, процеси й властивості об'єктивної дійсності, до яких входять оцінні лексеми. Вони характеризують:

а) властивості природи, явища: *найпалкіший холод* (І. Драч), *теплий сніг* (Г. Коваль), *сонячний грім; холоднюча спекота* (І. Драч), *палка студеність* (В. Коломієць), *холод вогню* (С. Йовенко); *розпечений сніг* (Б. Олійник); *гарячо-журний снігопад* (П. Мовчан); *найтепліша у холод лютий* (П. Осадчий). Система понять на позначення текстових домінант є розгалуженою. Учені стверджують, що константи, універсальні смисли, наявні в будь-якому поетичному тексті. Ключові слова виокремлені за критерієм усталеності – частотності вживання в художньому мовленні. Найвиразніше стильові ознаки поетичної мови можуть бути виявлені за результатами аналізу традиційних та індивідуально-авторських метафор, власних назв, колорізмів і термінів.

Оксиморонні синтагми зазначеного різновиду характеризують загальний процес індивідуально-художнього мислення й особливості світогляду поета: „Чим несподіваніший, незвичніший актуалізований зв'язок між контрастивними одиницями, тим вищий ступінь мовленнєвої експресії” (Чабаненко, 2002, с. 18): *З гуртиком студентів, / здалось, дочка майнула, / зникла десь. / Хвилює прапори промінні / ця палка студенність* (Коломієць, 1978, с. 70); *Муміфікую вже, так, так, / сувої споминів і втрат, / гарячо-журний снігопад, можливість зрад, / можливість волі, / а під очима накип солі – / чи ти повернешся назад* (Мовчан, 2008, с. 16);

б) одоративні властивості предмета (за запахом, нюхом, смаком, дотиком): *гіркливий мед* (В. Коломієць); *солоні солодощі в солодкій державі; солодощі гіркоти* (П. Мовчан); *найгіркіший солод* (І. Драч); *солодкі полини* (В. Базилевський) та ін. Пор. у контексті: *І над усе – бажання, мов пристрій: / пізнати себе – цей сонях звідать – світ... / Гіркливий мед осягнень!.. Мед гріховен* (В. Коломієць); *Ой, солоні в тій солодкій державі... / І каже Богдан: – У стріть течії вигрібайте, / там ваше майбутнє. Там виток річки. / Про це пам'ятайте* (Мовчан, 2003, с. 235); *І чого іще їй не вистачає / Ти, хто наймудріший, поясни: / чом гіркі меду чужого краю / і солодкі рідні полини* (Базилевський, 2004, с. 96); *Блажен, хто оддалік від гомінких / турбот / не дбає про свій пай, кладе цілушку в рот / і думає про мить прожит ку, пам'ятку, / що в солі солод є, а мед – у гірчаку* (Мовчан, 2003, с. 101).

В основі поетичної мови, наголошує С. Єрмоленко, лежить особливий характер конкретно-чуттєвого бачення світу, орієнтація на емоційно-естетичне сприйняття його (Єрмоленко, 2007, с. 323): *І обпоїла нас цілюща смерть, / і провела за руку, щоб за краєм / живого існування ми жили, / не відаючи, що нестерпний простір, / переступивши нас, переступив / самого себе* (Стус, 2009, с. 236). У досліджуваних текстах емоційно-оцінну функцію, яка виражена через внутрішньо-психологічне сприймання, демонструють одоративні оксиморони – ті, „що характеризують предмет за запахом, нюхом, смаком, дотиком”. Пор. у контексті: *Коли любов, коли сама вона, – / Сльоза моя, дитя моє, коханий! – / це небо в грудях і солодка рана, / і хвиля ніжності, що вкриє двох – одна* (Йовенко, 1989, с. 26); *Зустрічай мене жінко медвяна солодка терпка полинова / зустрічай мене в білих одежах / у білих одежах у дикому темнім волоссі* (Римарук 2008, с. 128); *Така безрадна у мені розпука, / обожнювання плач такий безвольний, / що дотик рук його – солодка мука – горить тавром: не припиняйся, болю!* (Йовенко, 1989, с. 161). Приміром, зафіксовано оригінальний різновид одоративних оксиморонів за допомогою засобу синестезії – синтезу різних відчуттів, коли „звук стає кольором, колір запахом, запах дотиком”: *...прощає тобі хвилину розпачу, / дає наснагу віри, / що далекий всесвіт почув твій тьмянний клич, / але озвався прихованим бажанням співчуття / та іскрою високої незгоди* (Стус, 2009, с. 48).

Оксиморонна синтагма *тьмяний клич* має переносне значення, указує на те, що відчай, крик самотньої людини для всесвіту – ледь чутний;

в) естетичну оцінку явищ, понять: *жахливо-веселий* (В. Симоненко); *гірка краса* (В. Стус); *катастрофа прекрасна* (В. Базилевський); *прекрасно-страшна мить* (Є. Гуцало): *Де поети? / Нуте, хлопці, сюди скоріш! / Можна знімок утнуть / до газети / і жахливо-веселий вірш* (Симоненко, 2008, с. 37); *І ти мимоволі услід озирнешся на мить, / струснувши пригнобу снігів та утому дочасну. / Цей дух потрясіння! / Ця ніжна глибока блакить! / Щось діється з нами, / якась катастрофа прекрасна* (Базилевський, 2004, с. 27); *Вітряк його підніме над землею, / і в мить оту, прекрасну і страшну, / у небі він згадає Дульсінею, / її згадає вроду неземну* (Гуцало, 1987, с. 101);

г) емфатичну оцінку явищ, процесів об'єктивної дійсності: *лихе добро* (І. Драч); *жорстока добрість* (І. Муратов); *блаженна смерть* (В. Стус): *У тонну добра – порошинку малий міліграм свинцю. / Як непросто її ти вилизуєш, кулю оцю, / Невидиму і нещадиму кулю з лихого добра – / Яка лиховісна й підлотна оця добротворча гра!* (Драч, 2007, с. 447); *Блаженна смерте! Рано ще! Не надь. / Так довжиться твоя висока падь / і душу виголублює пречисту* (Стус, 2009, с. 162);

д) оцінку чого-небудь через відношення до дійсності: *О, добрий світ, страшний лукавий світ* (М. Руденко); *мить із вічністю тотожна* (Г. Коваль); *найтяжча кара звалася життям* (Л. Костенко): *Вони ще сядуть за талмуд і тору, / до глузування звикнуть й обрізань. / І на стоячий погляд знизу-вгору / настромлять безнадію сподівань* (Базилевський, 2004, с. 498); *Ні, той не жив, / Хто не горів!.. / Я сам у віхолу боїв, / Де мить із вічністю тотожна, / Ішов, долав тривожну мить* (Коваль, 1991, с. 16); *Чого було так довго мудрувати / і вивертать параграфи статтями? / Було б одразу присудить до страти. / Найтяжча кара звалася життям* (Костенко, 1989, с. 76);

е) нормативну оцінку: *правда неправдою стала* (В. Крищенко); *невинна вина* (М. Бажан, І. Драч), *безневинна провина* (І. Драч), *безгрішний гріх* (В. Коломієць); *у закони лягла беззаконність* (І. Драч): *Збагнути б сеє диво! / Цю вірність / в світі зірнім – / можливо-неможливім... / Ймовірно-неймовірім!* (Коломієць, 1978, с. 113); *У закони лягла беззаконністю – / таємничою справедливістю* (Драч, 2007, с. 245); *Гірко мені – я собі і усім повторю, / Що наша правда для світу неправдою стала. / Тільки за що ми міняли небесну зорю / На сірий камінь і зірку з простого металу?* (Крищенко, 1993, с. 18);

ж) персоніфікацію образів, метафоричне переосмислення: *усміхається свобода очима неволі* (Л. Костенко); *сміялась жура* (І. Драч); *голосила безголоса луна* (Є. Гуцало); *розмова німих дерев* (В. Рубан); *сказала несказанна річ* (М. Бажан): *Що сьогодні? / Який веселий фрагмент / із моєї шаленої долі? / Усміхається правда / очима легенд / і свобода – очима неволі* (Костенко, 1989, с. 41); *І садом живим в могутні ростки / Сміялась жура жовтозуба* (Драч, 2007, с. 822);

*Хризостомів стоустих гримить пророцтво, / кінецьсвітня вість
горизонти дере. / Але вічність – це чайки святе одиноцтво / і зелена
розмова німих дерев* (Рубан, 2009, с. 174); *Підривались в полях
на розкиданих мінах, / голосила по нас безголоса луна... / Та очима –
в блакить, у небесні барвінки: / а чи клич журавля рятівний не луна?*
(Гуцало, 1987, с. 221).

Проаналізований матеріал засвідчує, що в основі оксиморонних синтагм, зафіксованих в українській поетичній мові другої половини ХХ – початку ХХІ ст., представлені різні способи поєднання семантично протиставлюваних компонентів в одне семантичне та структурне ціле. Уживання оксиморонних синтагм у поетичних текстах свідчить про різноманітність їхніх семантичних функцій.

Висновки і перспективи дослідження. У результаті дослідження виявлено лексико-семантичні типи оксиморонних синтагм зі складниками, що позначають колоративні, темпоральні, локативні, абстрактні, релігійні, соціальні, емотивні поняття. Зазначені типи репрезентують одну із форм міфологічної свідомості, яка акумулює історико-культурний досвід нації, реалізує складний психологічний механізм утворення нових значень, що мають специфічне вираження в мові як її багаторівнева когнітивна одиниця.

Засвідчено, що оксиморонні синтагми, виокремлені в поетичних текстах, належать до розряду ключових мовних універсалій, суттєвих для української культури, відіграють важливу роль у релігійній, етичній, емоційній сфері; мають вплив на оцінну діяльність представників мовного колективу; утворюють центри мовної картини світу, які відображають полярний світогляд і неоднозначне амбівалентне сприйняття буття.

Отже, мовна оцінка – категорія високого рівня абстрагування, зумовлена суспільною, фізичною та психічною природою людини. У поетичному словнику переважають оксиморонні синтагми, що є засобом характеристики людини й оцінки предметів, властивостей і процесів об'єктивної дійсності.

Перспективи дослідження вбачаємо в тому, щоб виявити специфіку функцій оксиморонних конструкцій у поетичних творах різних історичних епох.

Література

- Бобух, Н. М. (2009). *Антоніми в поетичній мові ХХ століття: структурно-семантичний, функціонально-стилістичний і лексикографічний аспекти*: дис. ... д-ра філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова. К., 463 с.
- Бацевич, Ф. С. (2010). *Нариси з лінгвістичної прагматики*. Л.: ПАІС, 336 с.
- Єрмоленко, С. Я. (2007). *Мова і українознавчий погляд*. К.: НДІУ, 444 с.

- Іщенко, Н. Г. (2010). *Оцінний компонент лексичного значення слова*. Філологічні трактати. Т. 2, № 3. С. 47 – 50.
- Кононенко, В. І. (2008). *Мова у контексті культури*. Івано-Франківськ: Плай, 390 с.
- Космеда, Т. А. (2001). *Аксіологічні аспекти прагмалінгвістики: засоби вираження категорії оцінки в українській та російській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 – українська мова; спец. 10.02.02 – російська мова*. Х., 32 с.
- Михальченко, Марина (2008). Оцінка у філософсько-логічному та психологічному аспектах. *Лінгвістичні студії*. Вип. 18. С. 8 – 13.
- Нагель, В. В. (2007). Різновиди оцінки як лінгвістичної категорії. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. Вип. 6. С. 103 – 110.
- Чабаненко, В. А. (2002). *Стилістика експресивних засобів української мови*. Запоріжжя: ЗДУ, 361 с.

Джерела

- Базилевський, В. (2004). *Вертеп: вибрані твори*. К.: Криниця, 606 с.
- Вінграновський, М. (2004). *Вибрані твори: у 3 т.* К.: Навч. кн. – Богдан, Т. 1, 400 с.
- Йовенко, С. (1989). *Безсмертя ластівки*. К.: Дніпро, 487 с.
- Гуцало, Є. (1987). *Вибр. твори: у 5 т.* К.: Рад. письменник. Т. 5, 471 с.
- Драч, І. (2007). *Берло: книга поезій*. К.: Грамота, 912 с.
- Калюжна, Г. (2007). *Літо метелика. Лірика, проза, пісні*. К.: Миронівська друкарня, 437 с.
- Коваль, Г. (1991). *Вибране*. К.: Дніпро, 291 с.
- Коломієць, В. (1978). *На відстані серця*. К.: Молодь, 220 с.
- Мовчан, П. (2008). *Вибрані твори. Поезія*. К.: Просвіта, с. 536.
- Костенко, Л. (2006). *Вибране*. К.: Дніпро, 559 с.
- Мойсієнко, А. К. (2006). *Вибране: Поезії і переклади*. К.: Фенікс, 528 с.
- Римарук, І. (2008). *Сльоза Богородиці: вибране*. К.: Дніпро, 398 с.
- Симоненко, В. (2008). *Спадщина*. К.: Персонал, Т. 1. Поезія, 464 с.
- Олійник, Б. (2009). *Вибране. Поезії. Поєми*. К.: Етнос, 638 с.
- Світлична, Г. (1980). *Зором серця*. К.: Дніпро, 270 с.
- Стус, В. С. (2009). *Зібрання творів: у 12 т.* К.: Факт. Т. 4, 538 с.
- Чубач, Г. (1993). *Небесна долина: Вибрані поезії*. К.: Укр. письменник, 193 с.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2019 р.

Прийнято до друку 17.06.2019 р.

Рецензент – канд. філол. н., доц. Волошинова М. О.